

Omezení svéprávnosti

(zákon č. 89/2012 Sb., občanský zákoník, ve znění pozdějších předpisů)

- nápomoc při rozhodování (§ 45 – 48)
- zastoupení členem domácnosti (§ 49 – 54)
- jmenování opatrovníka při omezení svéprávnosti (§ 55 – 65)
- předběžné prohlášení v očekávání budoucí nespéprávnosti (§ 38)
- jmenování opatrovníka bez omezení svéprávnosti (§ 469)

Ve svéprávnosti lze člověka omezit (nikoli úplně zbavit). Rozhoduje **soud**. Rozhodnutí je jen **na dobu určitou**, kdy potom musí dojít přezkoumání stavu, nebo **v souvislosti s určitou záležitostí** na dobu nutnou pro její vyřízení (§59). Soudce musí osobu při rozhodování o jeho svéprávnosti shlédnout. Rozhoduje-li soud o prodloužení doby omezení svéprávnosti a je-li zjevné, že stav posuzovaného se oproti rozhodnutí o omezení svéprávnosti či poslednímu rozhodnutí o omezení svéprávnosti či poslednímu rozhodnutí o prodloužení nezměnil, může upustit od provedení důkazu novým znaleckým posudkem a výsledkem znalce a nahradit jej jiným důkazem, zejména písemnou zprávou ošetřujícího lékaře ve spojení s naposledy vypracovaným znaleckým posudkem (§38).

Nápomoc při rozhodování (§ 45)

- umožňuje soudu člověka neomezovat ve svéprávnosti, ale ustanovit mu osobu, která za člověka právně nejedná, avšak napomáhá mu v běžných činnostech,
- lze ujednat podporu jednoho i více podpůrců (neexistuje veřejný podpůrce),
- rozhodnutí podpůrce musí být v souladu s rozhodnutími podporovaného.

Zástup členem domácnosti (§ 49)

- brání-li duševní porucha zletilému, který nemá jiného zástupce, samostatně právně jednat, může ho zastupovat jeho potomek, předek, sourozenec, manžel nebo partner, nebo osoba, která se zastoupeným žila před vznikem zastoupení ve společné domácnosti alespoň tři roky
- zástupce dá zastoupenému na vědomí, že ho bude zastupovat a srozumitelně mu vysvětlí povahu a následky zastoupení. Odmítne-li to člověk, který má být zastoupen, zastoupení nevznikne, k odmítnutí postačí schopnost projevit přání.

Ke vzniku zastoupení se vyžaduje schválení soudu. Před vydáním rozhodnutí soud vyvine potřebné úsilí, aby zjistil názor zastoupeného, a to i za použití takového způsobu dorozumívání, který si zastoupený zvolí (§50).

Zastoupení (§52)

- 1) se vztahuje na obvyklé záležitosti, jak to odpovídá životním poměrům zastoupeného. Zástupce však není oprávněn udělit souhlas k zásahu do duševní nebo tělesné integrity člověka s trvalými následky,
- 2) zástupce může nakládat s příjmy zastoupeného v rozsahu potřebném pro obstarávání obvyklých záležitostí, jak to odpovídá životním poměrům zastoupeného, s peněžními prostředky na účtu zastoupeného však může nakládat jen v rozsahu nepřesahujícím měsíčně výši životního minima jednotlivce podle jiného právního předpis (zákon č. 111/2006 Sb., o hmotné nouzi, ve znění pozdějších předpisů, a zákona č. 110/2006 Sb., o životním a existenčním minimu, ve znění pozdějších předpisů).

Soud ustanoví opatrovníkem (§471)

- osobu podle návrhu opatrovance
- zpravidla příbuzného či jinou blízkou osobu (s dlouhodobým a vážným zájem)
- jinou osobu
- veřejného opatrovníka (i bez souhlasu opatrovníka) a to:
 - a) obec podle bydliště opatrovance
 - b) právnickou osobu zřízenou obcí k tomuto účelu